

**REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY
ŚRODOWISKA
w BIAŁYMSTOKU
15-554 Białystok, ul. Dojlidy Fabryczne 23**

WPN.611.1.8.2023.MW

Białystok, dnia 18 stycznia 2024 r.

**Regionalna Dyrekcja
Lasów Państwowych
w Białymstoku**

W odpowiedzi na wniosek znak ZS.6004.14.2021 z dnia 13 grudnia 2023 r. (data wpływu 19 grudnia 2023 r.), uzupełniony w dniu 28 grudnia 2023 r., dotyczący zaopiniowania projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Szczebra na lata 2024 - 2033 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000, zgodnie z art. 54 ust. 1, art. 46 ust. 1 pkt 3 oraz art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) **Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku przedstawia opinię do przedłożonych dokumentów.**

Głównym celem opracowania projektu planu urządzenia lasu (zwany dalej PUL) jest umożliwienie prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej przy możliwie jak największym zróżnicowaniu biologicznym oraz zapewnienie równowagi między wszystkimi koniecznymi funkcjami lasu. Realizacja tego celu w specyfice Nadleśnictwa Szczebra będzie polegać m. in. na podnoszeniu odporności drzewostanów na działanie czynników abiotycznych i biotycznych, poprzez stopniową przebudowę litych drzewostanów jednogeneracyjnych, na wielogatunkowe z udziałem drzew liściastych o zróżnicowanej strukturze wiekowej.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) Regionalny Dyrektor Lasów Państwowych w Białymstoku przedłożył Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Białymstoku do zaopiniowania następujące dokumenty: Prognozę oddziaływania na środowisko projektu Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra na lata 01.01.2024 - 31.12.2033, Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra obręb: Rospuda, Serwy I, Szczebra na okres od 1.01.2024 r do 31.12.2033 r., Program Ochrony Przyrody (POP) Planu Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra, opisy taksacyjne z określonymi zabiegami, mapy oraz dane przestrzenne.

W związku z art. 53 ustawy OOŚ Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku pismem znak: WPN.611.3.2.2022.MW z dnia 14 marca 2022 r. określił zakres i stopień szczegółowości wymagany w prognozie do PUL dla Nadleśnictwa Szczebra.

Prognoza przedstawia m. in. oddziaływanie na różnorodność biologiczną na 3 poziomach (populacyjnym, gatunkowym i ekosystemowym), ludzi, rośliny, grzyby i zwierzęta, wodę i powietrze, powierzchnię ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne, zabytki i dobra kultury materialnej. Osobnym, szerzej analizowanym i ocenianym zagadnieniem jest wpływ ustaleń planu na gatunki i siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony obszarów Natura 2000.

W prognozie analizowano wpływ dokumentacji urzędzeniowej lasu na formy ochrony przyrody. Spośród form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym nadleśnictwa znajdują się:

- ✓ rezerваты przyrody (Kalejty, Brzozowy Grąd);
- ✓ obszary chronionego krajobrazu (Dolina Rospudy, Puszcza i Jeziora Augustowskie);
- ✓ pomniki przyrody;
- ✓ strefy ochrony gatunkowej zwierząt;
- ✓ obszar Natura 2000 Puszcza Augustowska PLB200002 ustanowiony Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. 2011, Nr. 25 poz. 133) dla którego nie ma obowiązującego dokumentu planistycznego;
- ✓ obszar Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy PLH200022 zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 stycznia 2022 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dolina Górnej Rospudy (Dz. U. z 2022 r. poz. 237) dla którego został ustanowiony Plan Zadań Ochronnych – *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony w Białymstoku z dnia 9 grudnia 2013 r. (Dz. U. Woj. Podl., 2013r. poz. 4472) zmienione Zarządzeniem z dnia 8 września 2017 r. (Dz. U. Woj. Podl., 2017r. poz. 3414);*
- ✓ obszar Natura 2000 Ostoja Augustowska PLH200005 zatwierdzony Rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Ostoja Augustowska (Dz.U. 2021 poz. 1397) dla którego został ustanowiony Plan Zadań Ochronnych - *Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku z dnia 31 grudnia 2013 r. (Dz. U. Woj. Podl., 2014r. poz. 137) zmienione Zarządzeniem z dnia 4 listopada 2020 r. (Dz. U. Woj. Podl., 2020r. poz. 4651);*

Według danych będących w posiadaniu RDOŚ w Białymstoku, na gruntach objętych Planem Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Szczebra w ramach obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska stwierdzono szereg stanowisk gatunków ptaków, m.in. żurawia, dzięcioła czarnego, dzięcioła średniego, jarząbka, lelka, siniaka, włośchatki, zimorodka. Zgodnie z dokumentacją projektu planu zadań ochronnych wspomnianego obszaru, dla zapewnienia

ochrony siedlisk przedmiotowych gatunków ptaków zaleca się m.in. utrzymać na poziomie nadleśnictw drzewostany w wieku powyżej 120 lat, a także zaniechać stosowania rębni zupełnej w drzewostanach w wieku 150 lat i starszych. Natomiast zgodnie z PUL w miejscu występowania niektórych gatunków ptaków zaplanowano zabiegi gospodarcze (rębnie zupełne, rębnie gniazdowe, rębnie stopniowe). W związku z tym, w ramach planowanych prac urzędzeniowych wskazane jest stosowanie następujących zaleceń ochronnych: utrzymywać drzewostany w wieku powyżej 120 lat oraz zaniechać stosowania rębni zupełnej w drzewostanach w wieku 150 lat i starszych, zabiegi gospodarcze wykonywać poza okresem lęgowym, pozostawić drzewa dziuplaste. Przy zachowaniu wspomnianych zaleceń nie stwierdza się znaczącego oddziaływania zabiegów gospodarczych na liczebność populacji, zasięg i powierzchnię siedlisk ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Puszcza Augustowska.

Zgodnie z obowiązującymi Planami Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska oraz obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy, na gruntach Nadleśnictwa Szczebra występują gatunki zwierząt, roślin oraz siedliska przyrodnicze będące przedmiotami ochrony wspomnianych obszarów. Dodatkowo, na zlecenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Białymstoku w latach 2018-2022 zostały wykonane inwentaryzacje przyrodnicze, w ramach zrealizowanego przez tut. Urząd projektu POIŚ pn. *„Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”*. Wyniki przeprowadzonych inwentaryzacji przyrodniczych nie zostały jeszcze ujęte w PZO ww. obszarów, jednakże stanowią ważne uzupełnienie informacji o przedmiotach ochrony tych obszarów.

Według danych będących w posiadaniu RDOŚ w Białymstoku, na gruntach objętych Planem Urządzania Lasu Nadleśnictwa Szczebra w ramach obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy stwierdzono występowanie siedliska przyrodniczego: 91D0 – Bory i lasy bagienne.

Analiza dokumentacji wykazała, że w przypadku siedliska 91D0 w PUL zaplanowano następujące zabiegi gospodarcze: pielęgnowanie drzewostanów, rębnie złożone. Natomiast PZO określa dla siedliska następujące działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: zasypanie rowu odwodniającego siedlisko, wyłączenie z gospodarowania rębego.

We fragmencie wydzielienia 01-27-1-11-50 -a -00 znajduje się potwierdzone w ramach najnowszych badań wykonanych zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska, siedlisko 91D0 objęte zgodnie z Planem Zadań Ochronnych działaniem ochronnym „wyłączenie z użytkowania rębego”. Konieczne jest pozostawienie wspomnianego fragmentu wydzielienia bez zabiegów gospodarczych. Występowanie siedliska 91D0 potwierdzono również na niewielkiej powierzchni (ok. 0,09 ha) wydzielienia

01-27-1-11-51 -c -00, gdzie w PUL zaplanowano rębnie IVD. Wspomniane wydzielanie sąsiaduje z wydzielaniem 01-27-1-11-51 -f -00, które zgodnie z PZO objęte jest działaniem ochronnym „wyłączenie z użytkowania rębnego”. Zalecane jest wyłączenie z działań gospodarczych fragmentu wydzielania w miejscu występowania siedliska przyrodniczego 91D0.

W obrębie zaplanowanych działań gospodarczych stwierdzono występowanie gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru, tj. rzepika szczeciniastego. Nie stwierdzono znaczącego oddziaływania zabiegów na dany gatunek. Pozostałe przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy występują poza obszarem zabiegów gospodarczych. Nie stwierdzono znaczącego oddziaływania zabiegów zaplanowanych w PUL na te przedmioty ochrony.

Analiza zabiegów zaplanowanych w PUL pod kątem wpływu na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Rospudy, wskazuje na konieczność dostosowania sposobu prowadzenia gospodarki leśnej do potrzeb ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony przedmiotowego obszaru Natura 2000.

Według danych będących w posiadaniu RDOŚ w Białymstoku, na gruntach objętych Planem Urządzania Lasu Nadleśnictwa Szczebra w ramach obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska stwierdzono występowanie siedlisk przyrodniczych: 9170 – Grądy subkontynentalne, 91D0 – Bory i lasy bagienne, 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe.

Na siedliskach 9170, 91D0, 91E0 zaplanowano zabiegi gospodarcze: odnowienia, pielęgnacja drzewostanów, rębnie. Analiza dokumentacji wykazała, że:

- ✓ w przypadku siedliska 9170 w PUL zaplanowano następujące zabiegi gospodarcze: odnowienia, pielęgnowanie drzewostanów, rębnie złożone. PZO określa dla siedliska następujące działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: wyłączenie z użytkowania przedrębego i rębego; ograniczenie usuwania martwych i powalonych drzew oraz nie wprowadzanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie;
- ✓ w przypadku siedliska 91D0 w PUL zaplanowano następujące zabiegi gospodarcze: odnowienia, pielęgnowanie drzewostanów, rębnie (zupełne, złożone). PZO określa dla siedliska następujące działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: wyłączenie z użytkowania rębego, wyłączenie z użytkowania przedrębego i rębego;
- ✓ w przypadku siedliska 91E0 w PUL zaplanowano następujące zabiegi gospodarcze: rębnie (zupełne i złożone). PZO określa dla siedliska następujące działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania: wyłączenie z użytkowania przedrębego i rębego.

Sporne wydaje się prowadzenie zabiegów gospodarczych na siedliskach przyrodniczych zinwentaryzowanych w ramach najnowszych badań wykonanych zgodnie z metodyką Państwowego Monitoringu Środowiska. Zalecane jest przeanalizowanie planowanych zabiegów pod kątem aktualnych inwentaryzacji przyrodniczych. Przykładowo w wydzieleniu 01-27-1-15-273 -a -00 zaplanowano rębnię zupełną, a według posiadanych danych znajduje się tam siedlisko 91D0. Podobna sytuacja zachodzi w wydzieleniach 01-27-1-16-286 -h -00, 01-27-1-14-210 -h -00, gdzie również zaplanowano rębnię IB, a stwierdzono siedlisko 91D0. Wspomniane zabiegi planowane są na łącznej powierzchni ok 0,6 ha. Analogiczna sytuacja dotyczy kilku wydzieleni (01-27-3-08-106 -a -00, 01-27-1-15-265 -h -00, 01-27-1-12-141 -g -00, 01-27-1-14-210 -h -00) gdzie występuje siedlisko 91E0, a zaplanowano rębnię IB – zabiegi planowane na łącznej powierzchni ok. 0,6 ha. Takie zabiegi gospodarcze z bardzo dużym prawdopodobieństwem przyczynią się do zniszczenia siedlisk.

Sporne jest również prowadzenie zabiegów gospodarczych w wydzieleniach, gdzie zgodnie z PZO określono działania ochronne dla siedlisk przyrodniczych, które zostały potwierdzone w ramach późniejszych inwentaryzacji przyrodniczych. Przykładowo w wydzieleniu 01-27-3-08-96 -g -00 znajduje się siedlisko 91D0. W PZO wspomniana lokalizacja ma określone działania ochronne „wyłączenie z użytkowania rębego”. W Planie Urządzania Lasu wyznaczono w tym wydzieleniu rębnię IIA (powierzchnia kolizyjna 0,08 ha). Zalecane jest pozostawienie fragmentu wydzielenia z siedliskiem przyrodniczym bez zabiegu gospodarczego (zgodnie z PZO obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska). Podobna sytuacja zachodzi w następujących lokalizacjach: w wydzieleniu 01-27-1-16-293 -a -00, gdzie potwierdzono występowanie siedliska 91D0 - kolizyjna rębnia IIIAU planowana jest na pow. ok 1,4 ha; w wydzieleniu 01-27-1-16-276 -j -00 potwierdzono występowanie siedliska 91D0 - kolizyjna rębnia IVD planowana jest na pow. 0,4 ha; w wydzieleniu 01-27-3-06-22 -n -00 potwierdzono występowanie siedliska 91D0 - kolizyjna rębnia IVD planowana jest na pow. 0,3 ha; w wydzielaniu 01-27-1-16-295 -j -00 potwierdzono występowanie siedliska 91D0 - kolizyjna rębnia IIIAU planowana jest na pow. 0,2 ha; w wydzieleniu 01-27-3-08-95 -c -00 potwierdzono występowanie siedliska 91D0 - kolizyjna rębnia IVD planowana jest na pow. 0,1 ha. Łączna powierzchnia kolizyjnych zabiegów rębnych (IB,IIIAU,IVD) na siedlisku 91D0 wynosi 3 ha, co stanowi 0,03 % siedliska (według SDF).

Dodatkowo, sporne jest prowadzenie zabiegów rębnych w zinwentaryzowanych leśnych siedliskach przyrodniczych występujących w wydzieleniach przylegających do płatów siedlisk przyrodniczych wskazanych w Planie Zadań Ochronnych. Przykładowo na fragmencie wydzielenia 01-27-1-16-294 -f -00 zaplanowano rębnię IVD. Na tym wydzieleniu w ramach przeprowadzonej inwentaryzacji potwierdzono występowanie siedliska 91D0. Dodatkowo wskazany fragment sąsiaduje z wydzielaniem 01-27-1-16-294 -i -00, które zgodnie z planem zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska objęty jest działaniem ochronnym dla siedliska 91D0, tj. „modyfikacja gospodarki leśnej poprzez wyłączenie z użytkowania rębego z wyłączeniem sytuacji zagrażającej

bezpieczeństwu osób i mienia”. Analogiczna sytuacja dotyczy wydziałów 01-27-1-16-285 -j -00, 01-27-1-16-276 -g -00.

W obrębie zaplanowanych działań gospodarczych stwierdzono występowanie gatunków będących przedmiotami ochrony obszaru, tj. bóbr europejski, sasanka otwarta, obuwik pospolity. Nie stwierdzono znaczącego oddziaływania zabiegów na siedliska przedmiotowych gatunków. Pozostałe przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska występują poza obszarem zabiegów gospodarczych. Nie stwierdzono znaczącego oddziaływania zabiegów zaplanowanych w PUL na te przedmioty ochrony.

Analiza zabiegów zaplanowanych w PUL pod kątem wpływu na gatunki roślin, zwierząt oraz siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Ostoja Augustowska wykazała konieczność wzmożonego przestrzegania obostrzeń wynikających z PZO, poprzez powstrzymanie się od działań gospodarczych w leśnych siedliskach przyrodniczych wykazanych w inwentaryzacjach przyrodniczych oraz dostosowanie sposobu prowadzenia gospodarki leśnej do potrzeb ochrony siedlisk będących przedmiotami ochrony danego obszaru Natura 2000. Pozostawienie zapisów Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Szczebra w obecnym stanie może nie pozwolić na zachowanie cennych siedlisk przyrodniczych, a przez co wpłynąć na integralność obszaru Natura 2000.

Po przeanalizowaniu Planu Urządzania Lasu Nadleśnictwa Szczebra na lata 2024 - 2033 wraz z prognozą, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Białymstoku zaleca zmodyfikowanie projektu PUL wraz z towarzyszącą mu Prognozą, w celu stosownego odzwierciedlenia zawartych w opinii uwag Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Białymstoku

Beata Bezubik
/podpisano elektronicznie/

Otrzymują:

1. Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych
2. a/a

Do wiadomości:

1. Nadleśnictwo Szczebra